

Når god vilje ikke er nok

På tross av enkelte storslagne videoarbeider og museets eksplisitte intensjoner om å propagandere for det gode, skjemmes utstillingen «Sammen» av en mistenkeligjøring av den norske nasjonalfølelsen.

Mona Gjessing
KUNST

«Sammen»

Trondheim Kunstmuseum
Kollektivutstilling
Installasjon, foto, video, skulptur
Står til 23. september

ANMELDelse

Direktør for Trondheim Kunstmuseum Pontus Kyander er kurator for utstillingen «Sammen» ved museet. Gjennom utstillingen tar Kyander til orde for et åpent og inkluderende samfunn og menneskelige verdier og felles menneskelighet. Kyanders gode vilje kan ingen bestride, og det er på sin plass at tematikken for utstillingen knyttes opp mot hendelsene den 22. juli 2011. Men Kyander har fått berettiget kritikk for de synspunkter han frontet på Trondheim Kunstmuseum sin hjemme-

side den 20. juli i år. Her skriver Kyander: «During my time at the museum, a national flag will never be hoisted (exceptions only for Roma, Sami or other 'nations' without territories). Trondheim Kunstmuseum invites everyone, regardless of origin or attachment to any place. Nations are ideas of the 19th century. Lets find better common ground!»

Utsippet fra Kyander har møtt mye motstand i pressen, og også innad i kunstmiljøene. Uheldigvis har arbeidene til utstillerne kommet fullstendig i skyggen av kuratorens egne synspunkter.

Utstillingen inneholder arbeider av 16 kunstnere, deriblant to norske, og er delt mellom museets første og andre etasje. I første etasje vises flere verk av høy kvalitet, arbeider som belyser aktuelle problematikker rundt det å befinne seg på usikker grunn og det å leve som papirløse flyktning. Gjennom utstillingen etter spør Trondheim Kunstmuseum felles symboler og bilder som kan forene, og som ikke går på en bestemt religion, etnisitet eller nasjonalitet. Et «svar» gir den

IKKE VELLYKKET: Tanken bak foajemøblet er bedre enn utførelsen.

FAKTA

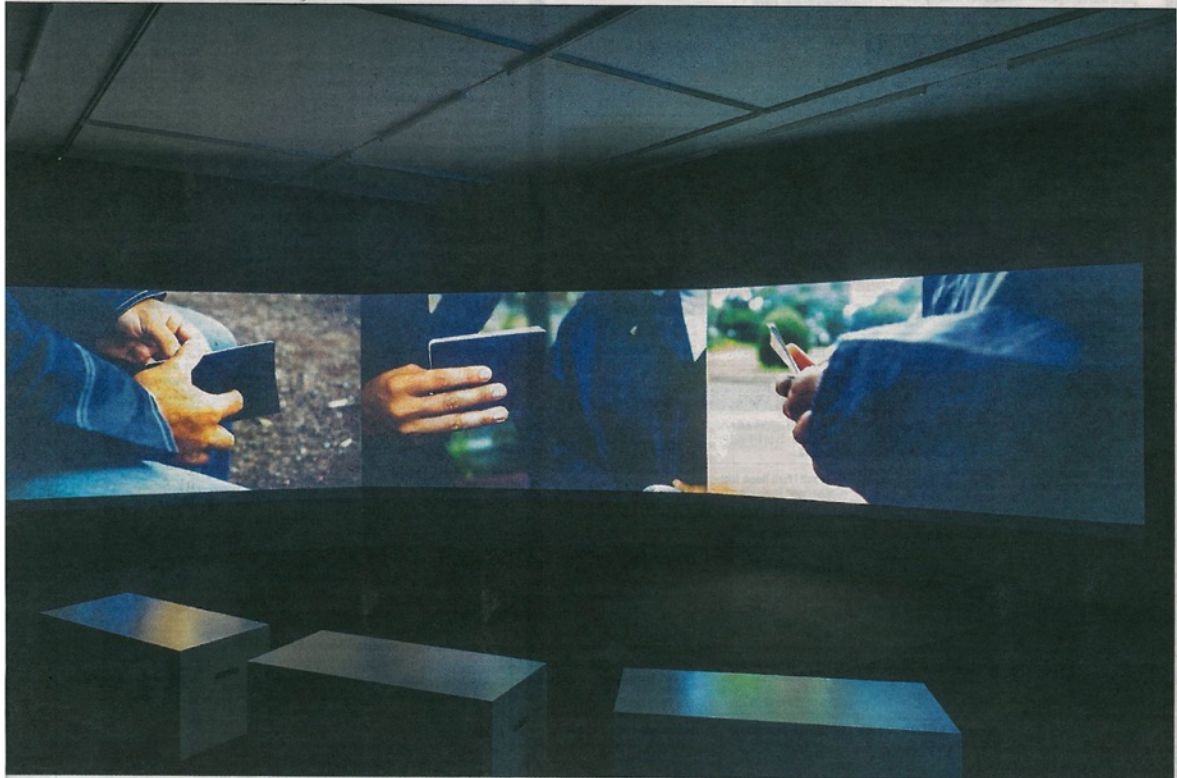
«Sammen»

- Trondheim Kunstmuseum åpnet dørene etter en omfattende oppussing med utstillingen «Sammen» 20. juli i år.
- Utstillingen samler verker av 16 kunstnere, hvorav to norske.
- Utstillingen utforsker det menneskelige fellesskapets ulike aspekt i en tid preget av kulturelle motsetninger og konflikt.
- Pontus Kyander, direktør for museet og kurator for utstillingen, har skapt debatt ved å ikke ville heise det norske flagget.

finske kunstnerduoen Company (Aamu Song og Johan Olin) i form av et todelt, multikulturelt foajémøbel i eik. Møblet er satt sammen av symboler, motiver og strukturer som er brukt i ulike religioner, deriblant den kristen kirkebenk og et islamsk bønneteppe. At ideen bak møbelet er aldri så god, hjelper ikke når det endelige resultatet bare ser sammen-sauset og ulekkert ut. Overdreven politisk korrekthet i kunstsammenheng lukter ikke godt.

Bedre lukter det imidlertid lenger innover i museet, som når publikum går gjennom en surrealistisk installasjon av svenske Leif Holmstrand (f. 1972), en leken montering av den brasilianske verdensstjernen Ernesto Neto «Variations on Color Seed Space Time Love» (2009) og et eget himmelblått rom med arbeider av de to fotografene Sanna Kannisto (finsk, f. 1974) og norske Preben Holst (f. 1974).

Først i museets midte støter man imidlertid på utstillingens store høydepunkt: «Promised Land» (2011), et treskjermers videoverk av danske Nikolaj Bendix Skyum Larsen (f. 1971). Den 50 minutter lange videoen kan knapt tenkes uten den overveldende musikken og lyddesignet til Mikkel H. Eriksen. Lyden er tung og mørk med en bass som dunker seg inn i brystregionen. «Promised Land»

HØYDEPUNKT: Utstillingen har flere gode verker, og høydepunktet er et treskjermers videoverk av danske Nikolaj Bendix Skyum med tittelen «Promised Land» fra 2011.

FOTO: TMK

skildrer Mohammed, Jafar, Hasan, Camron, Khan, Reza og hans tre år gamle sønn, Nima. De er unge innvandrere som gjør hva som helst for å krysse kanalen fra den franske havnebyen Calais for å komme inn i det lovede landet, Storbritannia. Det intense lydbildet og de mange poetiske og til dels voldssomme bildesekvensene, filmet både av Skyum Larsen og av innvandrerne selv, gir et innblikk i vennskap, håp, drømmer og redsler knyttet til livet i det området de selv omtaler som «the jungle by the sea». Det er et trist faktum at globalisering ikke

nødvendigvis fører til mer bevegelsesfrihet. Mennesker fra land utenfor «Vesten», som har måttet flykte fra sitt hjemland og mangler de riktige papirene, opplever en forferdelig uvisshet og lever under umenneskelige forhold. Disse forholdene gir Skyum Larsen oss et innblikk i gjennom en rekke velvalgte grep i «Promised Land». Et godt valg av kuratoren.

Et mindre godt valg er den fylldige presentasjonen av ukrainske Sergey Bratkovs tendensløse fotoserie «Citizens of Lofoten» (2008–2011). Hans arbeider fyller den

store salen som vender ut mot Bispegata i museets andre etasje. Fotografene er tilsynelatende litt skjodesløst hengt opp med klemmer i hvert av de to øverste hjørnene. Fotopapiret ruller seg litt opp og er litt bulkete. Motivene er hentet fra en 17. mai-feiring i Lofoten, og viser vanlige folk i alminnelige penklær eller bunader, folk som går i tog, norske jenter og gutter som vifter med det norske flagget. Fotoserien ble vist i forbindelse med utstillingen «Scream» i Regina Gallery i London allerede i 2011, den gang med en antydning om

glidende overganger mellom feiringen av den norske nasjonaldagen og ugjerningene på Utøya den 22. juli. Så vidt jeg forstår, er det også denne type «slippery slope»-tankegang knyttet til tradisjonell norsk nasjonalisme Trondheim Kunstmuseum nå stiller seg bak.

At museumsdirektør Pontus Kyander gjør et nummer ut av å ikke ville henge opp et nasjonalt flagg utenfor museet, er i seg selv ingen stor sak. Å flagge er rett og slett ikke vanlig praksis i forbindelse med samtidskunststillinger, verken her til lands eller

internasjonalt. Det er heller ikke noe kontroversielt i at «Sammen» har som siktemål å sette i gang en kritisk diskusjon omkring nasjon og nasjonalitet. Slike diskusjoner er ikke ukjente i Norge. Det problematiske ved den aktuelle utstillingen er insinuasjonene om nære forbindelser mellom massemorderen Anders Behring Breiviks voldelige høyreekstremisme og en alminnelig kjærlighet til eget hjemland. En uttalt ambisjon fra museets side var å propagandere for det gode. Og det gjøres slik?

Mona Gjessing
kultur@klassekampen.no